

UCS 1405B:2022

НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН ЭД ХӨРӨНГӨ

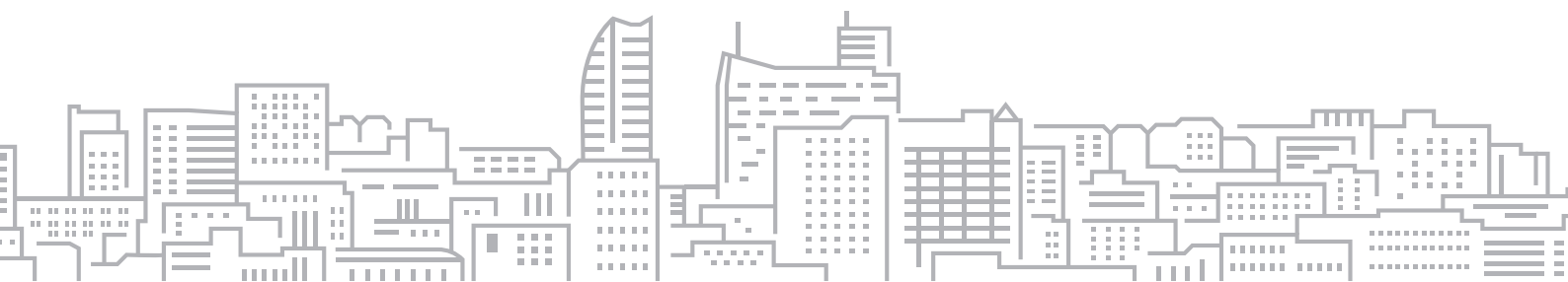
Хүүхдийн тоглоомын талбайн ерөнхий шаардлага

НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН ЭД ХӨРӨНГӨ

Хүүхдийн тоглоомын талбайн ерөнхий шаардлага

*Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2022 оны 23-р тогтоолоор батлав.*

ГАРЧИГ

1. Хамрах хүрээ	6
2. Норматив эшлэл.....	6
3. Нэр томъёоны тайлбар	6
4. Тоглоомын талбайн ерөнхий шаардлага.....	8
5. Тоглоомын талбайн материалд тавих шаардлага	11
6. Тоглоомыг угсрах ба суурилуулахад тавих шаардлага	13
7. Тоглоомын талбайн аюулгүй байдлыг хангуулах шаардлага	14
8. Тоглоомын талбайн бүрдэлд тавих шаардлага	18
9. Тоглоомын үндсэн төрлүүд, тэдгээрт тавих шаардлагууд	22
10. Ашиглалт, арчилгаа үйлчилгээ	30
Хавсралт 1. Тоглоомын талбайн ашиглалтын шалгах үзүүлэлт	31
Хавсралт 2. Байнгын хяналт болон ашиглалтын асуудал.....	32

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 4. Ойдог тавцан (Trampolines) (Жишээ зураг).....	10
Зураг 5. Савладаг хаалга (Swinging gate) (Жишээ зураг).....	10
Зураг 6. Том хэмжээний эргэдэг гинж (Жишээ зураг)	11
Зураг 7. 2 талдаа бэхэлгээгүй авирдаг олс (Жишээ зураг)	11
Зураг 10. Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргуугийн бүтэц	13
Зураг 11. Гогодох эрсдэлийн (Жишээ зураг).....	15
Зураг 12. Гогодох эрсдэлийн (Жишээ зураг).....	15
Зураг 13. Орооцолдох эрсдэлээс сэргийлэх тэмдэг (Жишээ зураг)	15
Зураг 14. Тээглэх эрсдэл (Жишээ зураг)	16
Зураг 15. 55°-с бага өнцөгтэй V хэлбэрийн нүхэнд гацах эрсдэл (Жишээ зураг).....	17
Зураг 16. Бариул Хамгаалалтын хашлага (Жишээ зураг)	19
Зураг 17. Тоглоом руу ороход илүү чадвар шаардсан орох хэсэг (Жишээ зураг)	20
Зураг 25. Тэнцвэрийн тоглоом (Жишээ зураг)	22
Зураг 26. Гүдгэр авирах хүрээ (Жишээ зураг)	23
Зураг 27. Бөмбөгөр авирах хүрээ (Жишээ зураг).....	23
Зураг 28. Хөндлөн авирах хүрээ (Жишээ зураг)	23
Зураг 29. Хөндлөн дамжих цагариг (Жишээ зураг).....	23
Зураг 30. Нуман хэлбэртэй авирах тоглоомын ашиглалтын бүс (Жишээ зураг)	24
Зураг 31. Нуман хэлбэртэй авирах тоглоом (Жишээ зураг).....	24
Зураг 32. Нуман хэлбэртэй авирах тоглоомд орох хэсэг (Жишээ зураг)	24
Зураг 33. Уян авирах тоглоом (Жишээ зураг).....	25
Зураг 34. Уян авирах тоглоомын орооцолдох эрсдэл (Жишээ зураг).....	25
Зураг 35. Гүйдэг бөмбөрцөг (Жишээ зураг).....	28

Зураг 36. Эргэдэг тавцан (Жишээ зураг)	29
Зураг 37. Эргэдэг тавцангийн хамгийн их, хамгийн бага радиус (Жишээ зураг)	29

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Хүүхдийн тоглоомын талбайн байршлыг сонгоход тавих шаардлага	8
Хүснэгт 2. Хүүхдийн тоглоом: Насны ангиллаар	10
Хүснэгт 3. Тохиромжтой болон тохиромжгүй гадаргуугийн материал.....	11
Хүснэгт 4. Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргуугийн зузааны зохистой хэмжээ	12
Хүснэгт 5. Гадаргуугийн материал болон зузаан.....	12
Хүснэгт 6. Гадаргуугийн материал болон зузаан.....	12
Хүснэгт 7. Бариул болон хамгаалалтын хашлагын шаардлага /мэдээллийн эх сурвалж: U.S. Consumer Product Safety Commision/.....	19
Хүснэгт 8. Тохиромжтой түгээмэл нэвтрэх арга насны ангиллаар	20
Хүснэгт 9. Тохиромжтой түгээмэл нэвтрэх төхөөрөмжид тавих шаардлага	21

**НИЙСЛЭЛИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТОГТООЛ**

2022 оны 03 сарын 24 өдөр

Дугаар 23

Улаанбаатар хот

┌ Нийтийн эзэмшлийн эд хөрөнгөд ┐
хамаарах хотын стандартыг батлах тухай

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1.15 дахь заалт, 35 дугаар зүйлийн 35.1.13 дахь заалт, 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.3 дахь заалт; Захиргааны ерөнхий хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.2 дахь хэсэг, Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 10¹ дүгээр зүйлийн 10^{1.1} дэх хэсгийг тус тус үндэслэн Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Нийслэлийн иргэдийн эрүүл аюулгүй, амьдрах эрхийг хангахад чиглэсэн Нийтийн эзэмшлийн эд хөрөнгө бүлэгт хамаарах дор дурдсан стандартуудыг хавсралтаар баталсугай. Үүнд:

- 1.1. UCS1402B:2022 “Нийтийн эзэмшлийн талбайд байгуулах усан оргилуурт тавих ерөнхий шаардлага” хотын стандартыг
- 1.2. UCS1401B:2022 “Нийтийн бие засах газрын төлөвлөлт байгуулалтад тавих техникийн шаардлага” хотын стандарт
- 1.3. UCS1403B:2022 “Гадна мэдээллийн байгууламжид тавих ерөнхий шаардлага” хотын стандарт
- 1.4. UCS 1404B:2022 “Саравч, сүүдрэвчинд тавих ерөнхий шаардлага” хотын стандарт
- 1.5. UCS1405B:2022 “Хүүхдийн тоглоомын талбайн ерөнхий шаардлага” хотын стандарт
- 1.6. UCS1406B:2022 “Нийтийн эзэмшлийн зам талбайн хогийн саванд тавих ерөнхий шаардлага” хотын стандарт
- 1.7. UCS1407B:2022 “Нийтийн эзэмшлийн зам талбайн сандалд тавих ерөнхий шаардлага” хотын стандарт
- 1.8. UCS1408B:2022 “Хөшөө дурсгал, хүндэтгэлийн самбарт тавих ерөнхий шаардлага” хотын стандарт
- 1.9. UCS1409B:2022 “Чийрэгжүүлэх талбайн төлөвлөлт, тоног төхөөрөмжид тавих ерөнхий шаардлага” хотын стандарт
- 1.10. UCS1410B:2022 “Хашаа, хайс, хашлаганд тавих ерөнхий шаардлага” хотын стандарт

1116100320

2.Батлагдсан хотын стандартуудыг мөрдүүлж, хэрэгжилтэд нь хяналт тавьж ажиллахыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагч (Д.Сумъяабазар)-д даалгасугай.

3.Энэхүү тогтоолыг 2022 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрөөс мөрдсүгэй.

Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2022 оны 03 дугаар сарын 24-ний өдрийн 23
дугаар тогтоолын тавдугаар хавсралт

НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН ЭД ХӨРӨНГӨ

UCS 1405B:2022 “ХҮҮХДИЙН ТОГЛООМЫН ТАЛБАЙН ЕРӨНХИЙ ШААРДЛАГА” ХОТЫН СТАНДАРТ

1. ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Энэхүү стандарт нь нийтийн эзэмшлийн талбай, цэцэрлэг, сургууль, орон сууцны хорооллын эдэлбэр газарт 12 нас хүртэлх хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулахад дагаж мөрдөнө.

2. НОРМАТИВ ЭШЛЭЛ

Энэхүү стандарт нь эш татсан дараах хууль, барилгын норм ба дүрэм, стандартын шаардлагыг бүрэн хангах бөгөөд өөрчлөлт орсон тохиолдолд хамгийн сүүлийн эх материалыг үндэслэл болгоно.

- MNS 6751:2019 Хүүхдийн тоглоомын талбай;
- MNS ISO 8124-3:2011 Тоглоомын аюулгүй байдал. 3-р хэсэг: Зарим элементийн шилжилт;
- MNS ISO 8124-4:2011 Тоглоомын аюулгүй байдал. 4-р хэсэг: Орон сууцны дотор, гадна талд байрлуулан хэрэглэдэг савлуур, гулсуур болон түүнтэй төсөөтэй тоглоомын ажиллагаа;
- БНБД 30.01.03, Хот, тосгоны төлөвлөлт барилгажилтын норм ба дүрэм;
- БНБД 31.03.03*/11 Олон нийтийн иргэний барилга.

3. НЭР ТОМЬЁОНЫ ТАЙЛБАР

Хүүхдийн тоглоомын талбай - гэж хүүхэд бие бялдраа хөгжүүлэх, чөлөөт цагийг зөв зохистой өнгөрүүлэх, тоглох зориулалт бүхий талбай;

Хамгаалалтын гадаргуу - гэж тоглоомын ашиглалтын бүсийн гадаргуу бөгөөд хүүхэд тоног төхөөрөмжөөс чөлөөт уналт хийхэд үүссэн хүчийг сааруулах, багасгах гадаргуугийн материал;

Дундрах-дүүргэх гадаргын материал - гэж тоглоомын ашиглалтын бүсэд хамгаалалтын гадаргуу болгон хэрэглэгддэг элс, хайрга, боловсруулсан модон материал, хэрчсэн резин гэх мэт ашиглалтын явцад тарж дундардаг нөхөх шаардлагатай материал;

Чөлөөт талбай - гэж хөдөлгөөнт тоглоомын дээр, дотор, эргэн тойрны талбай нь савлуур, гулсуур, эргэдэг тоглоомын хүчтэй хөдөлгөөнд тохирсон байх шаардлагатай талбай;

Хязгаарлалтын бүс - гэж аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор тоглоомын талбайг зориулалтын бусаар (явган хүний зам, зорчих хэсэг) ашиглахаас тусгаарласан бүс;

Түлхэх талбай - гэж MNS ISO 8124:2011 стандартын 6.4-т заасны дагуу түлхэх хүчний сорил хийх үед сорилын биетэй савлуурын элемент хүрэлцэх талбай;

Чөлөөт уналтын өндөр - гэж тоглоомын төхөөрөмжийн хамгийн дээд хэсгийн тоглох зориулалттай гадаргуун цэг ба түүний доорх хамгаалалтын гадаргуугийн хоорондох босоо зай;

Тоглох зориулалтын гадаргуу - гэж зогсож, алхах, мөлхөх, суух, авирах зориулалттай тоглоомын төхөөрөмжийн гадаргуу бөгөөд 30 градусаас бага налуутай, эргэн тойрон 2 инчээс багагүй хэмжээтэй байна;

Нийлмэл бүтэц - гэж 2-оос дээш төрлийн тоглоомын бүтцийг хавсарган холбож өгсөн олон төрлийн тоглоом тоглох боломжтой нийлмэл бүтэцтэй төхөөрөмж;

ТАЙЛБАР - чөлөөт талбай гэсэн тодорхойлолтод уналтын хөдөлгөөн хийдэг тоглоомын 3 хэмжээст талбай хамаарахгүй болно;

Битүү хаалттай савлуур - гэж 4-өөс бага насны хүүхдэд зориулагдсан эргэн тойрон битүү хамгаалалтын хаалттай, хөлийн хооронд бэхэлгээтэй, асран хамгаалагчийн тусламжтай бууж суух зориулалттай савлуур;

ТАЙЛБАР - Суудлын эргэн тойрон битүү хаалттай савлуураар савлахад хаалт болон хөлийн хоорондох бэхэлгээ нь хүүхдийн биеийн бүх талаас түших тулгуурын үүрэг гүйцэтгэдэг;

Битүү туннелийн гулсуур - гэж гулсах замыг бүхэлд нь багтаасан хаалттай хоолой эсхүл хонгилон гулсуур;

Биеийн дээд хэсгийн дасгалын төхөөрөмж - гэж хүүхдийн зөвхөн гар оролцсон тоног төхөөрөмж (жишээ нь хэвтээ шат, дүүжин цагаригууд г.м).

4. ТОГЛООМЫН ТАЛБАЙН ЕРӨНХИЙ ШААРДЛАГА

4.1. Хүүхдийн тоглоомын талбайн байршлыг сонгоход тавих шаардлага. Хүснэгт 1-т харуулав. Үүнд:

Хүснэгт 1. Хүүхдийн тоглоомын талбайн байршлыг сонгоход тавих шаардлага

№	Харгалзан үзэх шаардлагатай хүчин зүйлс	Эрсдэлийг тооцох /эрсдэл байгаа эсэх/	Авах арга хэмжээ
1	Хүүхдүүд тоглоомын талбайд ирэх замын төлөв байдал	Ямар нэг эрсдэл байна уу?	Эрсдэлийг тодорхойлж, арилгах.
2	Эргэн тойронд эрсдэл учруулж болох зүйлс бий эсэх (авто зам, нуур, цөөрөм, гуу жалга, хад асга)	Хүүхэд санамсаргүйгээр эрсдэлтэй газар руу очих боломжтой юу? Бага насны хүүхэд аюултай газар руу мөлхөж очих боломжтой байна уу?	Хүүхдийг тоглоомын талбай дотор байлгах арга хэмжээ авах. Жишээлбэл: шигүү бут сөөг (ногоон хашаа) эсхүл хашаагаар хаших. Асран хамгаалагч нь хүүхдийг харж хандах боломжийг бүрдүүлсэн байх. Хашаа нь стандартын шаардлага хангасан байх.
3	Нарны нөлөө	Хүүхэд өдрийн наранд хэт халах, наранд цохиулахаар байна уу?	Тоглоомын талбайд сүүдрэвч байрлуулах зай талбайтай байх. 06 сараас 23 сартай хүүхдийн элсэн тоглоомын хэсэгт заавал нарны тусгалаас хамгаалсан сүүдрэвч байна.
4	Газрын гадарга ба ус зайлуулах шугам	Газрын гадарга налуу, хонхор хэсэгт байна уу?	Тохиромжтой ус зайлуулах арга хэмжээ авах. /Тэгш хэмтэй газар сонгох/
5	Тохижилт	Тоглоомын талбай нь нэгдсэн хог хаях цэгээс 100 метрээс багагүй зайтай байна уу?	Нэгдсэн хогийн цэгийг тоглоомын талбайгаас 100 метрээс багагүй зайд байрлуулах.
6	Аюулгүй байдал	Тоглоомын талбайн хязгаарлах бүсийн хилээс тээврийн хэрэгслийн зам хүртэлх зай 6 метрээс ихгүй байна уу?	6 метрээс ихгүй тохиолдолд хурд сааруулагч суурилуулж, “хүүхэд” тэмдэглэгээ бүхий анхааруулах тэмдгийг жолоочид харагдах газар байрлуулна.
		Хүйтний улиралд тоглоомын талбайг халтиргаа гулгаанаас хамгаалсан байна уу?	Анхааруулах тэмдэг, тэмдэглэгээ байрлуулах, цас мөсийг цэвэрлэх.
		Онцгой байдлын үед аюул ослоос зайлж гарах орц гарц, хэрэгсэл байна уу?	2-оос доошгүй орц гарцтай байна. Гал унтраах анхан шатны хэрэгслийг харуулын цэг дээр байрлуулна.
		Хүүхдийн тоглоомын талбайн бүсийн хил нь цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын доор, газар доорх цахилгаан дамжуулах кабель, дулааны сүлжээний худаг, дамжуулах хоолойн дээр, инженерийн хангамжийн үзлэгийн болон хяналт, тохируулгын худгаас зохих зайд байна уу?	5 метрээс багагүй зайд тоглоомын талбайг тохижуулна.
7	Талбайн хэмжээ	Талбайн хэмжээ насны онцлогт тохирсон шаардлагыг хангасан байна уу?	06 сараас 23 сартай хүүхдийн тоглоомын талбай 50 м ² -аас их, 2-оос 5 настай хүүхдийн тоглоомын талбай 100 м ² -аас их талбайтай байна.

4.2. Хүүхдийн тоглоомын талбайг байгуулахад тавих шаардлага. Үүнд:

- 4.2.1. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд тоглох хүртээмжийг бүрдүүлсэн байна.
- 4.2.2. Хүүхдүүдийн хөдөлгөөний урсгалыг зохицуулах, өөр хоорондоо мөргөлдөх эрсдэлээс сэргийлэх үүднээс тоглоомуудын онцлогоос хамаарч байршлыг оновчтой сонгоно. Энэхүү шаардлагыг дараах байдлаар хангуулна. Үүнд:
  - савлуур, эргэдэг тавцан тоглоомын төрөл нь талбайн булан, зах хэсгээр байрлуулах;
  - гулсуурын төгсгөл хэсэгт бөөгнөрөл үүсэхээргүй байх ёстой бөгөөд тоглоомын талбайн сийрэг хэсэгт байрлуулах;
  - нийлмэл бүтэцтэй тоглоом өргөн хэрэглэгдэж байгаа бөгөөд ийм тоглоомын хэсгүүд харилцан бие биетэйгээ уялдсан байна. Жишээ нь: тоглоом руу орох хэсэг нь гулсуурын төгсгөл хэсэгт байж болохгүй.
- 4.2.3. Хүүхдийн тоглоомын талбайд олон хүүхэд харж байгаа эцэг, эх, асран хамгаалагчид бага насны хүүхдийн талбайгаас том хүүхдийн талбайд тоглож буй хүүхдээ харах боломжийг бүрдүүлсэн байх.
- 4.2.4. Харуул хамгаалалтын цэгээс 10 метрийн радиуст байрлах ба тоглоомын талбайг камержуулсан байна.
- 4.2.5. Тоглоомын загвар болон хамрах хүрээний талаарх мэдээллийг тоглоомын талбайн орчинд (орц, гарц) болон тоглоом дээр байрлуулсан байна. Санамж болон мэдээлэх тэмдэг нь асран хамгаалагч нарт тоглоомыг хэрхэн тоглох болон хэдэн настай хүүхэд тоглоход тохиромжтой талаарх зааврыг агуулсан байна. Мөн мэдээлэх тэмдэгт уг тоглоомын талбайг хариуцсан байгууллагын нэр, холбоо барих утас зэрэг мэдээллийг тусгана.
- 4.2.6. Тоглоомын талбайн 20-с багагүй хувьд ногоон байгууламж байна.
- 4.2.7. Хүүхдийн тоглоомын талбайн тоглоомыг сонгохдоо хүүхдийн насны онцлогоос хамаарч оновчтой байдлаар сонгох ба хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хүртээмжийг тооцох шаардлагатай. Хүснэгт 2-т тоглоомыг насны ангиллаас хамааруулан сонгох жишээг харуулав.

06-23 сартай	2-5 настай	5-12 настай
 <p data-bbox="212 504 475 535">Зураг 1. (Жишээ зураг)</p>	 <p data-bbox="585 504 849 535">Зураг 2. (Жишээ зураг)</p>	 <p data-bbox="1038 504 1302 535">Зураг 3. (Жишээ зураг)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Авирдаг тоглоом 80 см-аас бага өндөртэй • Налуу хавтан • Энгийн жижиг шат • Гулсуур* (3600-с бага өнцгөөр эргэх спираль хэлбэрийн гулсуур) • Пүрштэй савлуур • Шаталсан зам • Хамгаалалттай савлуур 	<ul style="list-style-type: none"> • Авирдаг тоглоом** • (Хөндлөн дамнуурга 150 см-аас бага, 4-5 настай хүүхдэд 150 см-аас өндөр байж болно) • Гүйдэг бөмбөрцөг • Налуу хавтан • Эвхэгддэг шат • Энгийн жижиг шат • Гулсуур* (3600-с хүртэл өнцгөөр эргэх спираль хэлбэрийн гулсуур) • Пүрштэй савлуур • Шаталсан зам • Хамгаалалттай савлуур (2-4 настай) болон эргэлддэг дугуй 	<ul style="list-style-type: none"> • Нуман хэлбэрийн авирдаг шат • Гинжин болон олсон дүүжин шат, гүүр • Босоо авирдаг шат, уян хэсгүүдтэй • Дүүжин даажин • Хөндлөн дамждаг шат, авирдаг шат • Хөндлөн дамждаг цалгираг*** • Эргэдэг тавцан • Налуу хавтан • Гулсуур* (1-с олон удаа 3600 эргэх спираль хэлбэрийн гулсуур) • Шаталсан зам • Савлуур болон эргэдэг дугуй • Дүүжин гулсуур • Босоо гулгах багана

4.3. Тоглоомын талбайд хэрэглэхийг хориглох тоглоом

- Хүнд төмөр савлуур;
- Олноороо суудаг савлуур;
- 2 талдаа бэхэлгээгүй авирдаг олс;
- Олсон савлуур гэх мэт хүүхдэд гэмтэл учруулж болохуйц тоглоомуудыг суурилуулахыг хориглоно.

Зураг 4. Ойдог тавцан (Trampolines)
(Жишээ зураг)

Зураг 5. Савладаг хаалга
(Swinging gate)
(Жишээ зураг)

Зураг 6. Том хэмжээний эргэдэг гинж
(Жишээ зураг)

Зураг 7. 2 талдаа бэхлэгээгүй
авирдаг олс (Жишээ зураг)

4.4. Хүүхдийн тоглоомын талбайг насны ангиллаар тусгаарлах шаардлагатай.

5. ТОГЛООМЫН ТАЛБАЙН МАТЕРИАЛД ТАВИХ ШААРДЛАГА

5.1. Тоглоомын талбайн гадаргуугийн материалд тавих шаардлага: Үүнд:

- Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргуу нь хүүхэд тээгэлдэх бүдрэхээргүй тэгш, цэвэрлэхэд хялбар, хур тунадас тогтохооргүй, хурц ирмэггүй, гогцоогүй байна.
- Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргууг хүүхэд тоглоомын тоног төхөөрөмжөөс унахад чөлөөт уналтаас үүссэн хүчийг сааруулах багасгах зорилгоор хөвсгөр резин (нягт нь 20 кг/м³ -ээс ихгүй), элс, голын хайрга, дахин боловсруулсан резин, резин хавтанцар, хиймэл зүлэг зэргийг талбайн гадаргууд хэрэглэнэ.
- Тоглоомын талбайн гадаргууг бетон, асфальт зэрэг хатуу ирмэгтэй, арзгар гадаргуугаар хийхийг хориглоно. Гадаргууг хромоор нэвчүүлсэн мод, модны зомгол, хүүхэд амархан бохирдох гадаргуугаар хийхийг хориглох бөгөөд зүлгээр хийхийг олон улсад зөвлөдөггүй.

Хүүхдийн тоглоомын талбайн тохиромжтой болон тохиромжгүй гадаргуугийн материалыг хүснэгт 3-т үзүүлэв.

Хүснэгт 3. Тохиромжтой болон тохиромжгүй гадаргуугийн материал

Тохиромжтой гадаргуу	Тохиромжгүй гадаргуу
 <p data-bbox="357 1799 619 1830">Зураг 8. (Жишээ зураг)</p>	 <p data-bbox="986 1799 1248 1830">Зураг 9. (Жишээ зураг)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Хайрга • Элс • Хэрчсэн/Дахин боловсруулсан резин 	<ul style="list-style-type: none"> • Асфальт • Хивсэнцэр • Цемент • Шороо • Зүлэг

Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргуугийн материалын зохистой зузааны хэмжээг дараах хүснэгт 4-т үзүүлэв.

Хүснэгт 4. Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргуугийн зузааны зохистой хэмжээ

Гадаргуугийн материал	Зузааны хэмжээ /мм/	Чөлөөт уналтын өндөр /мм/
Элс	150	1500
	225	1500
	300	2700
Хайрга	150	1800
	225	2100
	300	3000
Модны холтос	150	1800
	225	2100
	300	3600

Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргуу чөлөөт уналтын өндөр болон тоглоомын төрлөөс хамааран хүүхдэд гэмтэл учруулахааргүй байна. Чөлөөт уналтын өндрөөс хамаарсан материалын төрөл болон зузааны жишиг хэмжээг хүснэгт 5-т үзүүлэв.

Хүснэгт 5. Гадаргуугийн материал болон зузаан

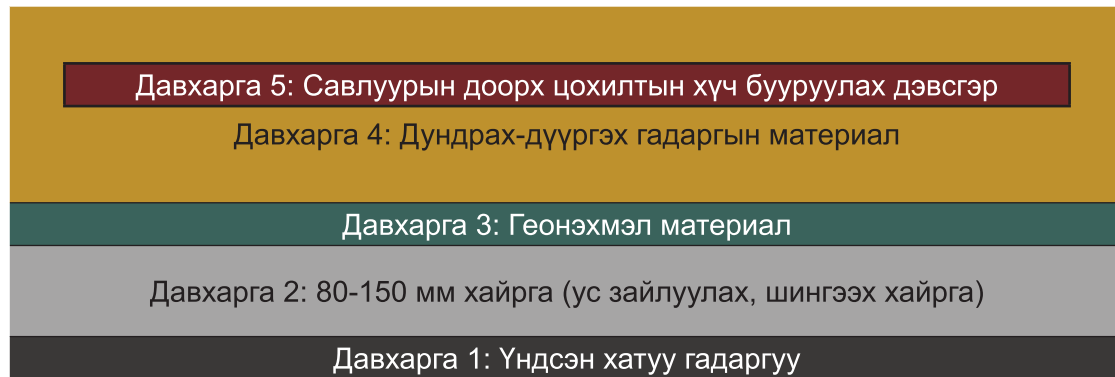
Чөлөөт уналтын өндөр (м)	Гадаргуугийн материалын төрөл	Гадаргуугийн материалын зузаан (мм)
3.00	Хэрчсэн/дахин боловсруулсан резин	150
1.20	Элс	220
1.50	Хайрга	220

Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргуугийн хучилтын дундрах-дүүргэх материалын хамгийн бага зузааны хэмжээг хүснэгт 6-д үзүүлэв.

Хүснэгт 6. Гадаргуугийн материал болон зузаан

Зузаан /мм/	Дундрах-дүүргэх гадаргын материал	Чөлөөт уналтын өндөр /мм/
150*	Хэрчсэн/дахин боловсруулсан резин	3000
230	Элс	120
230	Хайрга	150
230	Модны холтос	3000

Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргуугийн байх ёстой бүтэц, үеийг зураг 2-д заасны дагуу хийж гүйцэтгэх ёстой.

Зураг 10. Хүүхдийн тоглоомын талбайн гадаргуугийн бүтэц

5.2. Тоглоомын талбайн тоног төхөөрөмжийн хийцэд тавих шаардлага. Үүнд:

- Тоглоомыг үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу угсарна;
- Түгжээ, холбогч, хамгаалалтын бүрээс зэрэг нь бүрэн бүтэн, тусгай багаж хэрэглэхгүйгээр тайлж авах боломжгүй байна;
- Түгжээ, холбогч, хамгаалалтын бүрээс зэрэг нь ураг, хатгах, хувцас тээглэх эрсдэл учруулахааргүй байна;
- Эрэг, боолт, бусад түгжих бэхлэх зүйлс нь сулрах болон тайлагдахаас хамгаалагдсан байна;
- Хөдөлгөөнт холбоосны хийц нь сулрах, мулттрахаас хамгаалагдсан байна;
- Бүх түгжээснүүд зэврэлтээс хамгаалагдсан байх ба холбосон эд ангийн зэврэлтийг хамгийн бага хэмжээнд байхаар материалыг сонгоно;
- Хөдөлгөөнт хэсгийн холхивч болон тээглүүр нь тослоход амархан байх шаардлагатай;
- S, C хэлбэрийн болон бүх төрлийн дэгээнүүд битүүлэгдсэн байх шаардлагатай.

5.2.1. Металл хийцэд тавих шаардлага:

Ил төмрөөр тавцан, гулсуур, шат хийхээс татгалзах хэрэгтэй. Нарны шууд тусгалд халж хоромхон хугацаанд түлэх хэмжээний гэмтэл учруулах эрсдэлтэй.

5.2.2. Модон хийцэд тавих шаардлага:

Мод нь ялзрах, шавжид идэгдэх зэрэг элэгдлээс хамгаалагдсан байна. Креозот, пентахлорофенол, Трибутил, цагаан тугалганы исэл, пестицид хэрэглэсэн модыг тоглоомын талбайд хэрэглэхийн хориглоно.

5.3. Тоглоомын талбайн тоног төхөөрөмжийн будагт тавих шаардлага. Үүнд:

- Будах, цайрдах болон бусад аргаар төмөр хийцийг зэврэлтээс хамгаална;
- Тоглоом үйлдвэрлэгч нь хэрэглэгч тоглоомтой харилцсанаар тоглоомыг будсан, хамгаалсан химийн бодисоос хордохгүй байх баталгааг гаргасан байна;
- Будаг нь стандартын шаардлага хангасан байна;
- Будсан гадаргуу нь зэв болон элэгдлээс хамгаалагдсан байна.

6. ТОГЛООМЫГ УГСРАХ БА СУУРИЛУУЛАХАД ТАВИХ ШААРДЛАГА

6.1. Тоглоом суурилуулах заавар нь түүнийг дагалдах бичиг болон санамжид тодорхой бичигдсэн байна. Заавар нь мэргэжлийн бус хүн ойлгохоор энгийн, товч тодорхой байна.

- 6.2. Тоглоомыг суурилуулахдаа үйлдвэрлэгчийн зааврыг чанд мөрдөнө.
- 6.3. Тоглоомыг угсарсны дараа хэрэглэж эхлэхээс өмнө аюулгүй ажиллагааг хянаж баталгаажуулсан байна.
- 6.4. Үйлдвэрлэгчийн угсралт, суурилуулалтын заавар, бусад холбогдох материалыг тоглоомын засвар үйлчилгээ хариуцсан байгууллага хадгална.
- 6.5. Угсрах, суурилуулахад дараах зааврыг мөрдөнө. Үүнд:
- Хөдөлгөөнт тоглоомыг ямар нэгэн байгууламжаас дор хаяж 1,8 м зайд байрлуулах эсхүл хашаа, гарааш, байшин, хэц, унжсан салаа мөчир, угаалгын газрын шугам хоолой, цахилгааны утас зэрэгт саад учруулахааргүй газар суурилуулах;
  - Энгийн хэрэглээний үед болон санаандгүй тохиолдлоор буруу хэрэглэх явцад тулгуурын бусад элемент өргөгдөх, бэхэлгээний хэрэгсэл мултарч хөмрөхөөс сэргийлэхийн тулд зангуу, гадас зэрэг бэхэлгээг хэрхэн суурилуулах, хөрсний бүтцийг онцгой анхаарах зэрэг зааврын дагуу гүйцэтгэх;
  - Бүүдрэх, тээгэлдэх аюулыг багасгахын тулд зангуу, гадсыг газартай тэгшлэх, эсхүл газарт булах заавар;
  - Дүүжин даажин, савлуур, гулсуур, авирах хүрээ зэрэг хөдөлгөөнт тоглоомын зааварт элс, хөөс, хаймар, модны холтос, үртэс зэрэг гадаргууд суурилуулахад хэрхэн нөлөөлөх талаар тусгана. Тоглоомыг асфальт, цемент зэрэг аливаа хатуу гадаргууд шууд суурилуулж болохгүй;
  - Тоглоомыг зөв угсрах зураглал, бүдүүвчийг хавсаргана.

7. ТОГЛООМЫН ТАЛБАЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГУУЛАХ ШААРДЛАГА

Энэ хэсэгт хүүхдийн тоглоомын талбайн аюулгүй байдлыг хангуулах, түүнд хяналт тавих, хүүхдийн тоглоомын талбайн аюул эрсдэлийн талаарх мэдээлэл олгох, учирч болох эрсдэлүүдээс урьдчилан сэргийлэх зорилготой.

7.1. Мөргөлдөх, шүргэлдэх эрсдэл

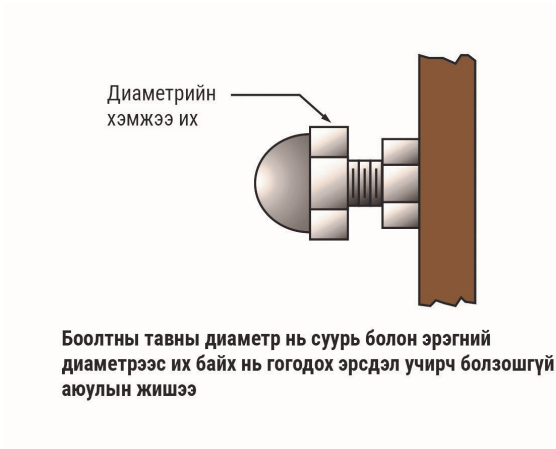
Тоглоомын талбайд тоглож байгаа хүүхдүүд биеэрээ мөргөлдөх, шүргэлцэхээр нөхцөл байдал үүсгэж болохгүй. Мөргөлдөх болон шүргэлцэх эрсдэл нь бие биетэйгээ хамааралтай хөдөлдөг эсхүл тогтмол зайгаар эргэлдэх тоглоомын хэсгүүдээс үүсдэг. Жишээ нь: Савлуур, дүүжин даажин, эргэдэг тавцан гэх мэт.

Тоглоом элэгдэж хуучирсан эсхүл буруу суурилуулсан, эрэг боолт гээгдсэнээс мөргөлдөх, шүргэлцэхээр нөхцөл үүсдэг. Хариуцсан байгууллага, эцэг, эх, асран хамгаалагч нар дээрх нөхцөл байдал үүссэн эсэхэд хяналт тавьж осол гэмтэл учрахаас урьдчилан сэргийлнэ.

7.2. Орооцолдох, гогодох эрсдэл

Боолтын толгой, эрэг, шураг зэрэг холбох эд ангийн ил харагдах хэсэг нь далдлагдсан эсхүл хамгаалагдсан байна. Энэ нь хүүхдийн хувцас тээгэлдэх, биеийг гэмтээх аюулаас хамгаална. MNS ISO 8124-4 : 2011 “Орон сууцны дотор гадна талд байрлуулан хэрэглэдэг савлуур, гулсуур болон түүнтэй төсөөтэй тоглоомын ажиллагаа” стандартын 6.7.1-д заасны дагуу сорил хийж үзэхэд холбох хэсгийн эд ангийн гадаад голч нь 50 мм-ээс хэтэрсэн байвал тоглоомын шаардлага хангахгүй гэж үзнэ.

Зураг 11.Гогодох эрсдэлийн (Жишээ зураг)

Зураг 12.Гогодох эрсдэлийн (Жишээ зураг)

Гулсуур, гал сөнөөгчийн гадас, дээвэр, гинж, мөлхөө хүүхдийн явах зам зэрэг тоглоомыг MNS ISO 8124-4: 2011 “Орон сууцны дотор гадна талд байрлуулан хэрэглэдэг савлуур, гулсуур болон түүнтэй төсөөтэй тоглоомын ажиллагаа” стандартын 6.6-д заасны дагуу шалгахад тээглэхгүй байх шаардлагатай.

Жич: Цагариг бүтэцтэй элементийг хэрэглэхэд хувцас, үс орооцолдохоос сэргийлж, онцгойлон анхаарах хэрэгтэй.

Тоглоомын талбайн тоноглолын эрэг, шураг, боолтын толгой гэх мэт ил гарсан бэхэлгээг хүүхдийн хувцас гогодож, урагдахаас сэргийлж хэт том хийж болохгүй.

Хүрэм, цамцны гэх мэт дээгүүр өмсөх хувцасны гаднах уяа, тоглоомын талбайн төхөөрөмжид орооцолдож боомилох замаар үхэлд хүргэх эрсдэлтэй.

Энэ эрсдэлээс сэргийлэхийн тулд хүүхдүүд гоёл чимэглэл, уяатай хүрэм, цамц, хоорондоо уяагаар холбосон бээлий гэх мэт уяатай дээгүүр өмсдөг хувцастай тоглоомын талбайн төхөөрөмж дээр тоглож болохгүй.

Тоглоомын талбайн төхөөрөмж дээр уяа, нохойны олс гэх мэт зүйлүүд байвал хүүхдүүд боомилох замаар үхэлд хүрэх эрсдэлтэй тул тоглохоос өмнө хураах хэрэгтэй.

Хоёр талдаа бэхлэгдээгүй олс бүхий тоног төхөөрөмжөөс зайлсхийх хэрэгтэй.

Аюул учрах магадлал өндөртэй гулсуур, эсхүл бусад тоглоом, төхөөрөмж дээр дараах тэмдэг байна /Зураг 5./

Зураг 13.Орооцолдох эрсдэлээс сэргийлэх тэмдэг (Жишээ зураг)

7.3. Толгой тээглэх эрсдэл

Толгой тээглэх нөхцөл байдалд боомилох, үхэлд хүргэх аюултай учир онцгой анхаарах шаардлагатай. Хүүхэд онгорхой хэсгээр хөл эсхүл толгойн аль нэгээр эхэлж ороод гацах магадлалтай байдаг.

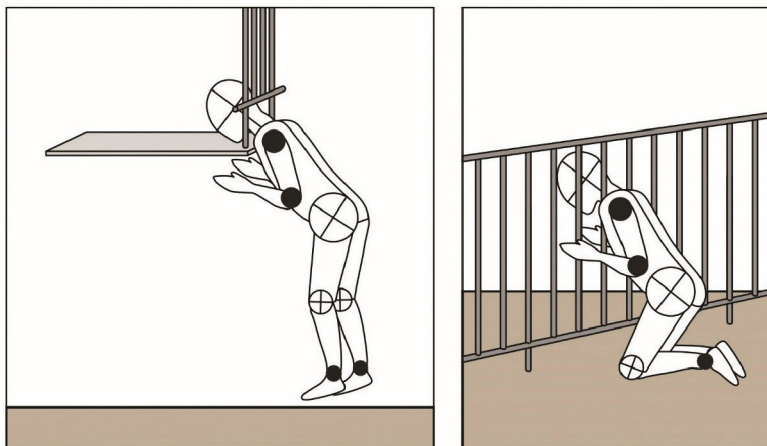
Хөдөлгөөнт тоглоом нь толгой, хөлийн аль нэг нь цухуйх эхний агшинд хүзүү, толгой тээгэлдэх онгорхойгүй, аюулгүй байхаар зохион бүтээгдсэн байна. Жишээ: Аюултай нөхцөл үүсгэж болохуйц тээглүүр:

- Хэрэглэгч эхлээд толгойгоо эсхүл хөлөө гарган гулгах битүү цагариг хэлбэрийн нүхтэй гулсуур;
- Хагас онгорхой эсхүл V хэлбэрийн нүхтэй гулсуур;
- Хөдөлгөөн эсхүл түлхэлтээр онгойдог нүхтэй гулсуур.

Материал сонгохдоо, тоглоомоор тоглох явцад түүнийг хийсэн материалын гэмтлийн улмаас тээглэх аюул үүсгэж болох эсэхийг анхаарах хэрэгтэй.

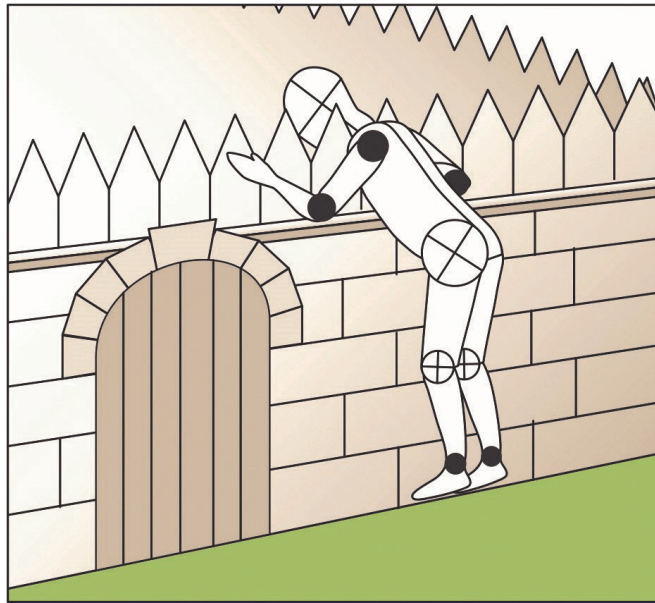
Зөөлөн эд анги (олс) нүхтэй давхцаж болохгүй.

Бүтэн тойрог нүх, хагас тойрог, V хэлбэрийн нүх нь MNS ISO 8124-4 : 2011 “Орон сууцны дотор гадна талд байрлуулан хэрэглэдэг савлуур, гулсуур болон түүнтэй төсөөтэй тоглоомын ажиллагаа” стандартын 6.5.1, 6.5.2 шаардлагыг тус тус хангасан байна.

Хашлаганы доогуур болон хашлаганы босоо шугамын хооронд орооцолдох жишээ

Зураг 14.Тээглэх эрсдэл (Жишээ зураг)

Зураг 15. 55°-с бага өнцөгтэй V хэлбэрийн нүхэнд гацах эрсдэл (Жишээ зураг)

7.4. Хурц өнцөг, булан, ирмэгээс үүдэн учрах эрсдэл:

Тоглоомын талбайн аль ч хэсэгт хурц үзүүр, булан эсхүл ирмэг, хүүхдийн арьсыг урж, зүсэх аюултай тул байж болохгүй. Осол, гэмтэх эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэхийн тулд:

- Газарт бэхлэгдээгүй нээлттэй хоолойг зөвхөн зориулалтын тусгай багажаар авагддаг тагаар таглагдсан байх ёстой;
- Модны эд анги нь гөлгөр байх ёстой;
- Тоглоомын булан, зах ирмэг нь дугуй байх хэрэгтэй;
- Хөдөлгөөнтэй хэсгийн ил харагдах ирмэг, булан нь 3 мм-ээс багагүй радиустай байна. Энэ нь 1000 г эсхүл түүнээс бага жинтэй савлуурын элементэд хамаарахгүй бөгөөд савлуурын ирмэг, булан нь дугуй байх шаардлагатай;
- Ямар нэгэн ил харагдах холбох хэрэгсэл нь 76 мм байвал MNS ISO 8124-4: 2011 “Орон сууцны дотор гадна талд байрлуулан хэрэглэдэг савлуур, гулсуур болон түүнтэй төсөөтэй тоглоомын ажиллагаа” стандартын 6.7.2-т заасан багажийн сорилын шаардлага хангах ба эхлэх хэсгээс 3 мм түүнээс дээж өндөрт бэхлэгдсэн хэсэг нь хурц өнцөг үүсгээгүй эсхүл перпендикуляраар холбогдоогүй байх хэрэгтэй;
- Ган бүслүүртэй радиалуудыг тоглоомын талбайн тоног төхөөрөмж болгон ашигладаг бол үүнийг баталгаажуулахын тулд тэдгээрийг сайтар шалгаж байх хэрэгтэй ил гарсан утас байхгүй байна;
- Осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор тоглоомын төхөөрөмжид тогтмол үзлэг, шалгалт хийх ёстой.

7.5. Тэнцвэр алдах эрсдэл

Хүүхдийн тоглоомын талбайд хүүхэд тэнцвэрээ алдаж унах эрсдэлээс бүрэн хамгаалагдсан байх ёстой.

Тоглоомын төхөөрөмж дээр тэнцвэр алдах (бүдэрч эсхүл хий гишгэж унах) аюул нь ихэвчлэн тоног төхөөрөмжийн бэхэлгээ болон Дундрах-дүүргэх гадаргын материалыг

хязгаарлагчаас тохиолдох магадлалтай. Иймд дараах шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

- тоглоомын төхөөрөмжийн бэхэлгээний бетон суурь хавтан, хөндлөн хоолой гэх мэтийг хамгаалалтын гадаргуугийн доор байрлуулна. Энэ нь мөн хүүхдүүд ил гарсан суурийн дээр унаж гэмтэл авахаас урьдчилан сэргийлэх болно;
- тоног төхөөрөмжийн өнгө газрын хамгаалалтын бүрхүүлийн өнгөнөөс эрс ялгаатай байвал илүү тод ялгарч харагдах болно;
- дундрах-дүүргэх гадаргын материалыг хязгаарлагч нь маш сайн харагдахаар байх;
- аливаа налууугийн өөрчлөлт нь илэрхий байх шаардлагатай.

8. ТОГЛООМЫН ТАЛБАЙН БҮРДЭЛД ТАВИХ ШААРДЛАГА

8.1. Тоглоомын талбайн тоглоомын тавцанд тавих шаардлага.Үүнд:

- Тавцангууд хавтгай тэгш гадаргуу байна. ± 20 налуу байж болно.
- Тавцан нь ус тогтохооргүй байх ба ус зайлуулах гаргалгаатай байна.
- Хог хаягдал цуглахааргүй байна.
- 06 сартайгаас-23 сартай хүүхдэд зориулсан тавцан газрын гадаргаас 30 см-ээс ихгүй байна.

8.2. Тоглоомын талбайн тоглоомын шаталсан тавцанд тавих шаардлага:

Зарим нийлмэл бүтэцтэй тоглоомууд үелсэн болон давхарласан тавцангуудтай байдаг учраас хүүхэд шат ашиглахгүй өндөрт гарсан байдаг. Тавцан хоорондын шатлалын өндөр нь 06 сараас 23 сартай хүүхдийн тоглоомд 18 см, 2-5 настайд 30 см, сургуулийн насны хүүхдэд 80 см-ээс ихгүй байна.

Хашлагатай тавцангуудын хаалт нь тээглэх эрсдэлээс хамгаалж дараах арга хэмжээг авна. Үүнд:

- 006 сараас 23 сартай хүүхдийн тоглоом: 18 см бага өндөрт байрлах тавцангийн хамгаалалтын сараалжийн алхам 7,5 см-ээм бага байхаар хийнэ;
- 2-5 настай хүүхдийн тоглоом: 22 см-ээс дээш өндөрт байрлах чөлөөт уналтын өндөр 75 см-ээс их тавцангийн хамгаалалтын сараалжийн зай 9 см-ээс ихгүй байхаар хийнэ;
- 5-12 настай хүүхдийн тоглоом: 23 см-ээс дээш өндөрт байрлах чөлөөт уналтын өндөр 120 см-ээс их тавцангийн хамгаалалтын сараалжийн зай 9 см-ээс ихгүй байхаар хийнэ.

7.3. Бариул, хамгаалалтын хаалт

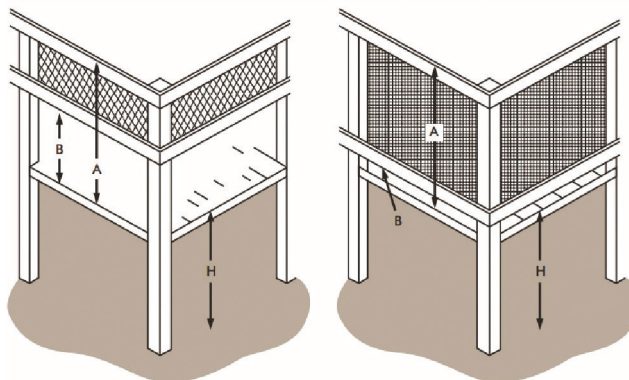
Бариул болон хамгаалалтын хаалт нь налуу гадаргуугаас унах магадлалыг бууруулдаг. Хамгаалалтын хаалт нь бариулаас илүү хамгаалалт болдог учир хүүхдүүдийг бариулын завсар, эсхүл дээгүүр нь авирахаас сэргийлдэг. Бариул, хамгаалалтын хаалт нь дараах шаардлагыг хангах ёстой: Үүнд:

- налуу гадаргууг бүхэлд нь хүрээлэх;
- оролт, гаралтаас бусад хэсэгт хөндлөн бариулгүй нээлттэй хэсэг нь 40 см-ээс хэтрэхгүй байх;

- тавцангаас санамсаргүй унахаас сэргийлэх;
- тээглэх эрсдэлээс сэргийлэх;
- хараа хяналтыг хөнгөвчлөх.

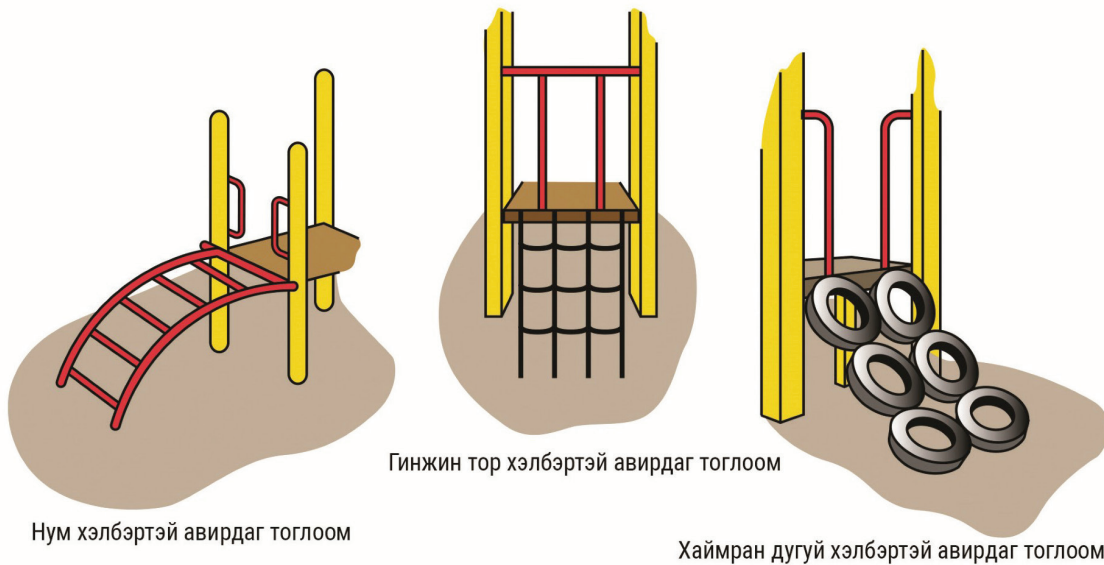
Жишээлбэл: Налуу тавцан, явган зам, газарт буух хэсэг, шат, шилжилтийн гадаргуу нь хамгаалалтын бариул болон хаалттай байх хэрэгтэй. Бага насны хүүхдүүд биеийн тэнцвэрээ бүрэн олоогүй байдаг учир санамсаргүйгээр унах эрсдэл илүү байдаг. 06 сараас 23 сартай хүүхдийн тоглоомууд 45 см-ээс өндөрт байрлах налуу гадаргуу нь заавал хамгаалалтын хаалттай байна.

Хүснэгт 7. Бариул болон хамгаалалтын хашлагын шаардлага /мэдээллийн эх сурвалж: U.S. Consumer Product Safety Commission/

Зураг 16. Бариул Хамгаалалтын хашлага (Жишээ зураг)

	Бариул	Хамгаалалтын хашлага
Тавцангаас санамсаргүй унаж гэмтэхээс хамгаална.	Тийм	Тийм
Давж авирахыг хориглох	Үгүй	Тийм
Авирахаас хамгаалдаг	Үгүй	Тийм
06 сараас 23 сартай хүүхэд		
A Тавцангаас дээд ирмэг хүртэлх зай	Хэмжээ заахгүй	A = 60 см-ээс их
B Тавцангаас доод ирмэг хүртэлх зай	Хэмжээ заахгүй	B < 7.5 см
H Тавцангийн чөлөөт уналтын өндөр H байх үед шаардлагатай	Хэмжээ заахгүй	H = 40 см-ээс их
Сургуулийн өмнөх нас 2-6 настай		
A Тавцангаас дээд ирмэг хүртэлх зай	A = 73 см-ээс их	A = 73 см-ээс их
B Тавцангаас доод ирмэг хүртэлх зай	22 см < B ≤ 58 см	B < 9 см
H Тавцангийн чөлөөт уналтын өндөр H байх үед шаардлагатай	50 см < H ≤ 75 см	H > 75 см
Сургуулийн нас 6-12 настай		
A Тавцангаас дээд ирмэг хүртэлх зай	A = 95 см-ээс их	A = 95 см-ээс их
B Тавцангаас доод ирмэг хүртэлх зай	22 см < B ≤ 70 см	B < 9 см
H Тавцангийн чөлөөт уналтын өндөр H байх үед шаардлагатай	75 см < H ≤ 120 см	H > 120 см

Зураг 17. Тоглоом руу ороход илүү чадвар шаардсан орох хэсэг (Жишээ зураг)

Хүснэгт 8. Тохиромжтой түгээмэл нэвтрэх арга насны ангиллаар

Орох арга	Зураг	Сорилтын түвшин	Насны ангилал
Налуу гарц	 <p><i>Зураг 18. (Жишээ зураг)</i></p>	Маш хялбар	Бүх насны хүүхдүүд
Хамгаалалтын хашлагатай шат	 <p><i>Зураг 19. (Жишээ зураг)</i></p>	Хялбар	Бүх насны хүүхдүүд

<p>Хамгаалалтын хашлагатай спираль шат</p>	 <p><i>Зураг 20. (Жишээ зураг)</i></p>	<p>Дунд зэрэг</p>	<p>Бүх насны хүүхдүүд*</p>
<p>Гишгүүртэй, бариултай авирах шат</p>	 <p><i>Зураг 21. (Жишээ зураг)</i></p>	<p>Дунд зэрэг</p>	<p>15 сартай болон түүнээс дээш нас</p>
<p>Авирах хүрээ</p>	 <p><i>Зураг 22. (Жишээ зураг)</i></p>	<p>Дунд зэрэг</p>	<p>Сургуулийн өмнөх ба түүнээс дээш нас</p>
<p>Гүдгэр авирах хүрээ</p>	 <p><i>Зураг 23. (Жишээ зураг)</i></p>	<p>Хэцүү</p>	<p>Сургуулийн өмнөх ба түүнээс дээш нас</p>
<p>Уян авирах төхөөрөмж</p>	 <p><i>Зураг 24. (Жишээ зураг)</i></p>	<p>Хэцүү</p>	<p>Сургуулийн өмнөх ба түүнээс дээш нас</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 06 сартайгаас 23 сартай хүүхдүүд тоглох тохиолдолд орц гарц нь хялбар байх шаардлагатай 			

Хүснэгт 9. Тохиромжтой түгээмэл нэвтрэх төхөөрөмжид тавих шаардлага

Орц, гарцын төрөл	06 сартайгаас 23 сартай	Сургуулийн өмнөх нас (2-5 нас)	Сургуулийн нас (6-12 нас)
Налуу гарц			
Налуу (Босоо:Хөндлөн)	< 1:8	≤ 1:8	≤ 1:8
Өргөн (Дан)	≥ 48 см	≥ 30 см	≥ 40 см
Өргөн (Давхар)	≥ 75 см	≥ 75 см	≥ 90 см
Хамгаалалтын хашлагатай шат			
Налуу	≤ 35°	< 50°	< 50°
Гишгүүрийн өргөн (Дан)	30-53 см	≥ 30 см	≥ 40 см
Гишгүүрийн өргөн (Давхар)	≥ 75 см	≥ 75 см	≥ 90 см
Гишгүүрийн гүн (Нээлттэй)	Зохимжгүй	≥ 18 см	≥ 20 см
Гишгүүрийн гүн (Хаалттай)	≥ 20 см	≥ 18 см	≥ 20 см
Гишгүүрийн өндөр	≤ 18 см	≤ 23 см	≤ 30 см
Гишгүүртэй авирах шат			
Налуу	35° ≤ 65°	50° -75°	50° -75°
Гишгүүрийн өргөн (Дан)	30-53 см	30-53 см	≥ 40 см
Гишгүүрийн өргөн (Давхар)	Зохимжгүй	Зохимжгүй	≥ 90 см
Гишгүүрийн гүн (Нээлттэй)	Зохимжгүй	≥ 18 см	≥ 7.5 см
Гишгүүрийн гүн (хаалттай)	20 см	≥ 18 см	≥ 15 см
Гишгүүрийн өндөр	>13 см ба ≤18 см	≤ 23 см	≤ 30 см
Авирах хүрээ			
Налуу	Зохимжгүй	75-90°	75-90°
Хүрээний өргөн	Зохимжгүй	≥ 30 см	≥ 40 см
Гишгүүрийн өндөр	Зохимжгүй	≤ 30 см	≤ 30 см
Хүрээний диаметр	Зохимжгүй	2.4-3.9	2.4-3.9
*Оролтын хэсгийн нээлттэй хэсгүүд нь гогодох эрсдэлээс хамгаалсан байх шаардлагатай			

9. ТОГЛООМЫН ҮНДСЭН ТӨРЛҮҮД, ТЭДГЭЭРТ ТАВИХ ШААРДЛАГУУД

9.1. Тоглоомын үндсэн төрлүүд, тэдгээрт тавих шаардлагууд

Тэнцвэрийн тоглоом нь 06 сараас 23 сартай хүүхдэд зориулагдахгүй бөгөөд сургуулийн өмнөх насны хүүхдэд чөлөөт уналтын өндөр нь 30 см, сургуулийн насны хүүхдэд 38 см-ээс ихгүй байна.

Зураг 25. Тэнцвэрийн тоглоом (Жишээ зураг)

9.2. Авирах болон зүүгдэх тоглоом, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

- авирдаг тоглоом нь бусад тоглоомтой харьцуулахад бие бялдрыг хөгжүүлэхэд илүү чиглэсэн байдаг. Сургуулийн насны хүүхдүүд сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүдтэй харьцуулахад авирах болон биеэс дээгүүрх тоглоомоор тоглох чадвар илүү байдаг;
- 4-5 наснаас эхлэн хүүхдүүд авирдаг тоглоомоор тоглох чадвартай болж эхэлдэг;
- нийлмэл бүтэцтэй тоглоомын бүрэлдэхүүнд авирах тоглоом орсон бол зэргэлдээх тоглоомын хөдөлгөөний урсгалтай тоглоомын шаардлага нийцсэн байна.

9.3. Авирах шатны тоглоом, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

- зарим оролтын төрлүүд нь авирах тоглоом гэж тооцогддог;
- авирах гишгүүр нь ерөнхийдөө дугуй хэлбэртэй байх хэрэгтэй;
- бүх гишгүүрүүд нь холбиорохоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор бэхлэгдсэн байх шаардлагатай.

Зураг 26. Гүдгэр авирах хүрээ
(Жишээ зураг)

Зураг 27. Бөмбөгөр авирах хүрээ
(Жишээ зураг)

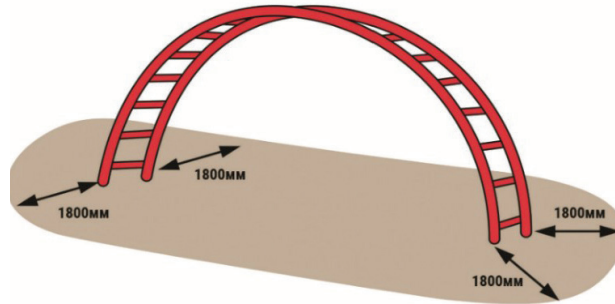
Зураг 28. Хөндлөн авирах хүрээ
(Жишээ зураг)

Зураг 29. Хөндлөн дамжих цагариг
(Жишээ зураг)

Ашиглалтын бүс, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

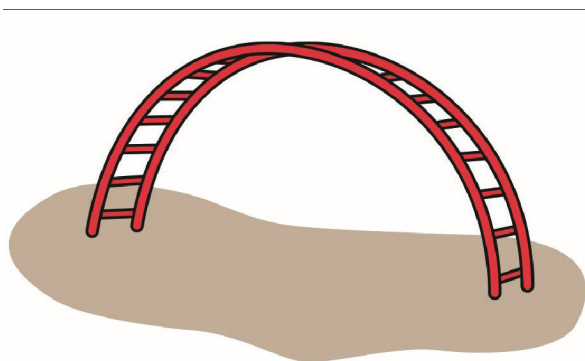
- ашиглалтын бүс нь тоглоомын эргэн тойрон 1800 мм-ээс их байна /Зураг 9/;
- авирдаг тоглоомын ашиглалтын бүс нь зэргэлдээх тоглоомын ашиглалтын бүстэй давхардаж болно. Гэхдээ тоглоом хооронд хамгийн багадаа 1800 мм зайтай байх бөгөөд зэргэлдээх тоглоомын өндөр 75 см-ээс өндөргүй байна эсхүл 75 см-ээс өндөр тоглоом бол хоорондох зай 2700 мм-ээс их байх шаардлагатай.

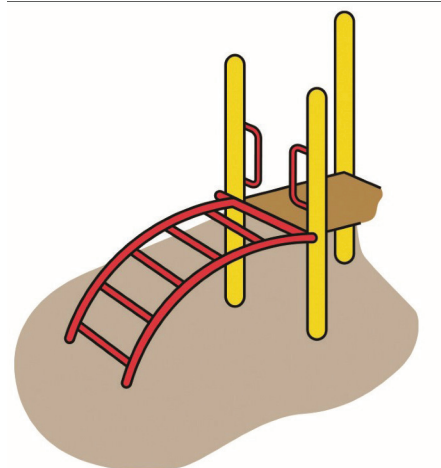
Зураг 30. Нуман хэлбэртэй авирах тоглоомын ашиглалтын бүс (Жишээ зураг)

9.4. Нуман хэлбэртэй авирах тоглоом, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

- нуман хэлбэртэй авирах тоглоом нь гүдгэр хажуугийн тулгууруудад бэхлэгдсэн гишгүүрүүдээс бүрддэг. Эдгээр нь дангаараа эсхүл бусад тоглоом руу орох хэсэг болгон ашиглагддаг; /Зураг 12, 13./
- сургуулийн өмнөх насны хүүхдийн тоглоомын орох хэсэг нь зөвхөн нуман хэлбэртэй авирах тоглоом байж болохгүй;
- дангаараа байхаар хийгдсэн нуман хэлбэртэй авирах тоглоом 06-23 сартай хүүхдэд зохимжгүй;
- гишгүүрийн диаметр болон гишгүүр хоорондын зайн хэмжээнд хүснэгт 8-д заасан гишгүүртэй (rung ladder)-д тавих шаардлагыг мөрдөнө.

Зураг 31. Нуман хэлбэртэй авирах тоглоом (Жишээ зураг)

Зураг 32. Нуман хэлбэртэй авирах тоглоомд орох хэсэг (Жишээ зураг)

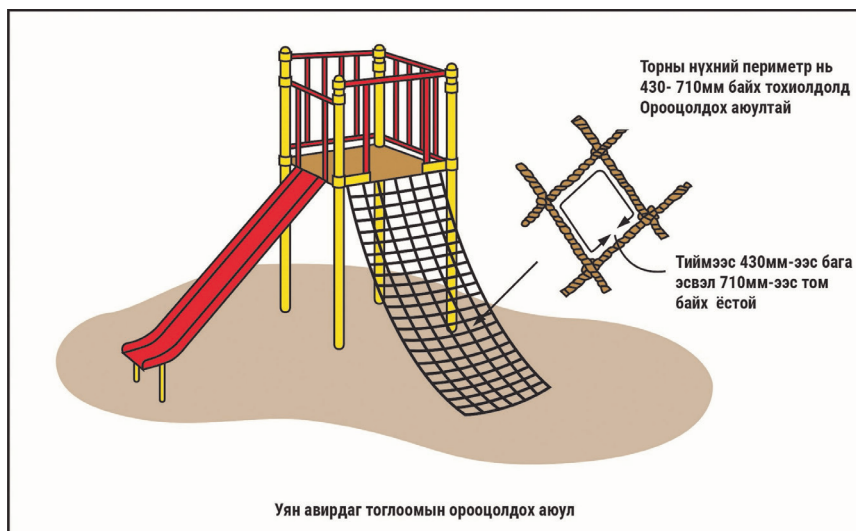
9.5. Уян авирах тоглоом, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

- олс, татлага, гинж, хаймар дугуй зэргийг холбож сүлжин авирах төхөөрөмжид ашигладаг. Уян бүтэцтэй авирах тоглоом нь хатуу бүтэцтэй тоглоом шиг тогтвортой биш учир их биеийн тэнцвэрийн чадварыг илүү шаарддаг;
- олс, татлага, гинж нь 2 эсхүл 3 хэмжээтэй торлосон хэлбэртэй байдаг; /Зураг 14/

Зураг 33. Уян авирах тоглоом (Жишээ зураг)

- уян авирах тоглоомын эхлэл болон төгсгөл хэсгийг сайтар бэхэлнэ;
- газарт бэхлэх тохиолдолд бэхэлгээ нь газрын гадаргуугаас доош суурилуулах бөгөөд хамгаалалтын гадаргуугаар хучигдсан байна;
- олс, татлага, гинж, дугуйн холбоосыг сайтар бэхэлсэн байна;
- 6-с доош насны хүүхдийн тоглоомын орох хэсэгт уян авирах тоглоомыг хэрэглэж болохгүй. Мөн бие даасан уян тоглоомоор 6-аас доош насны хүүхэд тоглож болохгүй;
- хөндлөн болон босоо хэсгийн хоорондох зай нь тээглэх эрсдэл учруулахааргүй байна;
- торон бүтцийн торлолын периметр 43 см-ээс бага эсхүл 71 см-ээс их байна. /Зураг 15./

Зураг 34. Уян авирах тоглоомын орооцолдох эрсдэл (Жишээ зураг)

9.6. Хэвтээ дамжих хүрээ бүхий тоглоом, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

- 9.6.1. Биеийн дээд хэсгийг хөгжүүлэх зориулалттай авирдаг тоглоомын нэг төрөл юм. Тоглоомын нэг захаас нөгөөг зах хүртэл хүүхдүүд зөвхөн гараараа дамжин тоглохоор загварчлагдсан тул 3-аас доош насны хүүхдэд зориулагдсан тоглоомын талбайд суурилуулахгүй; (Дөрвөөс дээш насны хүүхэд энэхүү тоглоомоор тоглох чадвартай)
- 9.6.2. 4-12 настай хүүхдэд зориулагдсан хэвтээ шатанд тавих шаардлагыг доор үзүүлэв. Үүнд:
- хэвтээ дамжих хүрээний эхний болон төгсгөлийн бариул нь өгсөх болон буухад зориулагдсан тавцан, болон авирах төхөөрөмжийн эгц дээр байж болохгүй;
  - эхний бариулаас хэвтээ чигт байх зай 25 см-ээс ихгүй, тавцангийн эгц дээр байж болохгүй, авирдаг тоглоомоос эхэлж байгаа бол 20 см-ээс их 25 см-ээс бага байна;
  - зэрэгцээ бариулуудын хоорондох зай тээглэх эрсдэлээс хамгаалагдсан 23 см-ээс их байна;
  - сургуулийн өмнөх насны хүүхдэд зориулагдсан хэвтээ дамжих хүрээний бариулууд параллель, жигд зайтай байна;
  - 4-5 настай хүүхдэд 150 см-ээс ихгүй, сургуулийн насны хүүхэд 210 см-ээс ихгүй байна.
  - хэвтээ дамжих хүрээний гишгүүр хоорондын зай 4-5 настай хүүхдийнх 30 см ихгүй, сургуулийн насны хүүхдийнх 38 см ихгүй байна;
  - тоглоомоос буух өндөр 4-5 настай хүүхдийнх 45 см-ээс ихгүй, сургуулийн насны хүүхдийнх 90 см-ээс ихгүй байна.

9.7. Хөндлөн дамжих цагариг, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

- 9.7.1. Хөндлөн дамжих цагариг нь хөндлөн шаттай адил хэрэглээтэй ба 4-өөс дээш насны хүүхэд тоглох зориулалттай;
- 9.7.2. Энэ төрлийн тоглоомд дараах шаардлагыг тавина. Үүнд:
- хэвтээ дамжих цагариг эхний болон төгсгөлийн бариул нь өгсөх болон буухад зориулагдсан тавцан болон авирах төхөөрөмжийн эгц дээр байж болохгүй;
  - эхний бариулаас хэвтээ чигт байх зай 25 см-ээс ихгүй, тавцангийн эгц дээр байж болохгүй, авирдаг тоглоомоос эхэлж байгаа бол 20 см-ээс их 25 см-ээс бага байна;
  - хэвтээ шатны өндөр (тоглоомын хамгийн дээд хэсгийн зуурах төхөөрөмжийн төвөөс хамгаалалтын гадарга хүртэлх зай)-т тавих шаардлага нь 4-5 настай хүүхдэд 150 см-ээс ихгүй, сургуулийн насны хүүхэд 210 см-ээс ихгүй байна;
  - савладаг цагаригууд нь гинжээр бэхлэгдсэн байх ба 18 см-ээс ихгүй урттай байна;
  - тоглоомоос буух өндөр 4-5 настай хүүхдийнх 45 см-ээс ихгүй, сургуулийн насны хүүхдийнх 90 см-с ихгүй байна.

9.8. Гулгадаг шургааг төрлийн тоглоомд тавих шаардлага. Үүнд:

- зөвхөн сургуулийн насны хүүхдийн тоглоомд төлөвлөнө;
- гулгадаг шургааг нь жигд үргэлжилсэн байх ба хотгор, гүдгэр, холбоос байх ёсгүй.
- гулгах чиглэл өөрчлөгдөх ёсгүй;
- гулгах шургааг бусад хэсгээс хэвтээ чиглэлд 45-50 см зайтай байх ёстой;
- шургааг нь тавцангийн дээд түвшин болон гулгахаар хандах бүтцээс 150 см-ээс илүү өндрөөс эхэлнэ;
- гулгах шургаагийн диаметр 5 см-с илүүгүй байна;
- гулгах шургааг болон түүнд хандах бүтэц нь тодорхой байрлах ёстой бөгөөд доош гулгах үед бусад хөдөлгөөний урсгал нөлөөлөхөөргүй байна;
- дээд талын хандах хэсэг нь зөвхөн нэг түвшинд байна.

Тайлбар: Босоо гулгадаг шургааг нь бусад төрлийн авирах тоглоомоос илүү хүч чадал шаарддаг. Хүүхэд гулгаж эхэлсэн бол дуустал нь үргэлжлүүлэх чадвартай байх ёстой хэрвээ чадахгүй бол хүүхэд унах эрсдэлтэй;

9.9. Гулгадаг зам, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

- зориулалтын бариулаас барьж зориулалтын замаар зүүгдэж гулгадаг тоглоом. гулгах явцдаа хүүхэд хөлөө дээш өргөх хэрэгтэй болдог. энэ тоглоомыг тоглоход биеийн дээд хэсгийн чадвар шаардах бөгөөд гулгах явц саадгүй аюулгүй байна гэдэгт дүгнэлт хийх чадвартай байх ёстой;
- зөвхөн сургуулийн насны хүүхдийн тоглоомын талбайд төлөвлөнө;
- гулгаж эхлэхээс дуусах, газарт буух хүртэл ямар нэг саад байх ёсгүй;
- гулгах зам нь хоорондоо хамгийн багадаа 120 см зайтай байна;
- бариул нь гадаргаас 160-200 см-ийн өндөрт байрлана;
- зууралтын шаардлагад зохих стандартыг мөрдөнө;
- хөдөлгөөнт хэсэгт ямар нэг уягдсан зүйл байх ёсгүй;
- өнхрөх хэсэг нь шахагдах, бяцлах, гэмтэх эрсдэлээс хамгаалах зорилгоор битүүлэгдсэн байна.

9.10. Гүйдэг бөмбөрцөг, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

Гүйдэг бөмбөрцөг нь хүүхдийн тэнцвэр, чадвар болон бие бялдрын чадварыг хөгжүүлдэг тоглоом юм. /Зураг 16./

Зураг 35. Гүйдэг бөмбөрцөг (Жишээ зураг)

- зөвхөн сургуулийн насны хүүхдийн тоглоомын талбайд төлөвлөнө; биеийн тэнцвэрийг олоход туслах бариултай байна. бариул нь хүснэгт 9-д заасан шаардлагыг хангасан байна;
- бөмбөрцгийн өндөр хамгаалалтын гадаргаас 45 см-ээс ихгүй байна;
- зэргэлдээ төлөвлөсөн тоглоомын гадаргуу 75 см-ээс өндөр биш бол тоглоом хоорондын зай 180 см-ээс их байх;
- зэргэлдээ төлөвлөсөн тоглоомын гадаргуу 75 см-ээс өндөр бол тоглоом хоорондын зай 275 см-ээс их байх.

9.11. Эргэдэг тавцан, түүнд тавих шаардлага. Үүнд:

- 06-23 сартай хүүхдэд зориулагдсан тоглоомын талбайд эргэдэг тавцанг төлөвлөхгүй.
- зогсох болон суух тавцангийн өндөр нь хамгийн ихдээ: хамгаалалтын гадаргаас сургуулийн өмнөх насны хүүхдэд 35 см-ээс дээш, сургуулийн насны хүүхдэд 45 см дээш өндөрт байх
- эргэдэг тавцан нь жигд бөгөөд дугуй хэлбэртэй байх
- зогсох болон суух тавцангийн өндөр нь хамгийн ихдээ: хамгаалалтын гадаргаас сургуулийн өмнөх насны хүүхдэд 35 см-ээс дээш, сургуулийн насны хүүхдэд 45 см дээш өндөрт байна. эргэдэг тавцан нь жигд бөгөөд дугуй хэлбэртэй байна. зөв дугуй биш эргэдэг тавцангийн хамгийн их болон хамгийн бага радиусын зөрүү 13 см-ээс ихгүй байх
- тавцангийн хүрээний доод тал нь хамгаалалтын гадаргаас дээш 55 см-ээс их зайд байрлах
- тоглоомын доод хэсэгт байрлах механизм нь зүсэх, хавчих боломжгүй байх
- хүүхэд унаж аюулгүй байх хэрэгслээр хангагдсан байх ёстой бөгөөд хэрвээ бариул хийгдэж байгаа бол хүснэгт 9-ийн шаардлагыг хангасан байна.

- бариулыг оролцуулан тоглоомын аль ч хэсэг (төхөөрөмж) эргэх тавцангийн хүрээнээс хэтрэхгүй байх
- эргэлдэх тавцанд ямар нэг хурц өнцөг, ирмэг байх ёсгүй.
- тавцангийн эргэлдэх хурд 30см/сек-ээс илүүгүй байна.
- тавцангийн хөдөлгөөнд дээд доош дайвалзсан хөдөлгөөн байх ёсгүй.

Ашиглалтын бүс:

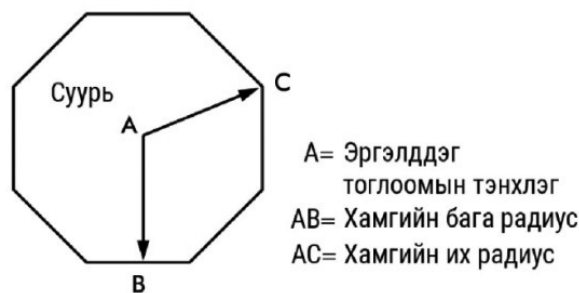
- Тоглоомын ашиглалтын бүс нь тоглоомын тавцангийн гадна талын ирмэгээс эргэн тойрон 1800 мм байна.
- Зэргэлдээ тоглоомын ашиглалтын бүс нь бусад тоглоомынхтой давхарлахыг зөвшөөрсөн бөгөөд эргэх төхөөрөмжийн диаметр 50 см-ээс бага тохиолдолд эргэх тавцангийн ашиглалтын бүс давхардаж болно.
- Бусад тохиолдолд тоглоомын ашиглалтын бүс нь бусад тоглоомын ашиглалтын бүстэй давхардахгүй.

Зураг 36.Эргэдэг тавцан (Жишээ зураг)

Тайлбар: Эргэдэг тавцан нь хөдөлгөөнтэй байх үед бууж, сууж буй сургуулийн өмнөх насны хүүхдийн биед гэмтэл учруулах магадлалтай. Иймд энэ сургуулийн өмнө насны хүүхэд асран хамгаалагчийн хяналтад тоглох шаардлагатай.

- Эргэдэг тавцан нь жигд бөгөөд дугуй хэлбэртэй байна. Зөв дугуй биш эргэдэг тавцангийн хамгийн их болон хамгийн бага радиусын зөрүү 13 см-ээс ихгүй байна. Зураг 18-д харуулав.

АС ба АВ-ийн хэмжээний зөрүү 51мм-ээс хэтрэхгүй

Зураг 37. Эргэдэг тавцангийн хамгийн их, хамгийн бага радиус (Жишээ зураг)

9.12. Дүүжин даажин, гулсуур, түүнд тавих шаардлага.

Савлуур нь MNS ISO 8124-4:2011 “Орон сууцны дотор гадна талд байрлуулан хэрэглэдэг савлуур, гулсуур болон түүнтэй төсөөтэй тоглоомын ажиллагаа” стандартын шаардлагыг тус тус хангасан байна.

10. АШИГЛАЛТ, АРЧИЛГАА ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Тоглоомын талбайн арчлалт хангалтгүй байх нь осол гэмтэл гарах үндэс болдог. Хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангахын тулд тоглоомын талбайн хяналт, үнэлгээг хариуцагч байгууллага тогтсон хуваарийн дагуу хийж гүйцэтгэх ба хуваар засвар үйлчилгээг хариуцагч байгууллагын удирдлага батална.

10.1. Засвар:

Хяналт нь дангаараа иж бүрэн арчилгааны хөтөлбөр болж чадахгүй. Хяналтын үед илэрсэн асуудал нь нэн даруй засагдах ёстой. Үүнд:

- үйлдвэрлэгчийн зааврын дагуу бүх засвар үйлчилгээ хийгдэх ёстой.
- аливаа тасрах гэж байгаа уяа олсыг нэн даруй солих эсвэл зайлуулах хэрэгтэй
- тоглоомыг хянах давтамж нь түүний төрөл, насжилт, хэрэглээний ачаалал, цаг уурын нөхцөл байдлаас хамаарна.

10.2. Элэгдсэн гадаргуугийн засвар:

Элс хайрга гэх мэт нөхөн сэргээж байх шаардлагатай гадаргуу нь тусгай арчилгаа шаарддаг. Өндөр ачаалалтай нийтийн тоглоомын талбайд ойр ойрхон гадаргуугийн хяналт хийж байх шаардлагатай бөгөөд гулсуур, савлуур зэрэг тоглоомын гадаргууг байнга нөхөн сэргээж байх шаардлагатай.

10.3. Засвар үйлчилгээний хяналт:

Тоглоомын талбайн нийт талбай, тоглоомууд нь элэгдэл эвдрэлээс шалтгаалан осол гэмтэл учруулахаар байгаа эсэх нь шалгагдах ёстой. Тоглоомын талбайн ашиглалтыг тогтмол хянах “Шалгах асуулт”-г дараах хавсралт-1,2-т үзүүлэв.

Тоглоомын талбайн ашиглалтын шалгах үзүүлэлт

<p>Гадаргуу</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Тоглоомын талбайн хамгаалалтын гадаргуу хангалттай эсэх ☐ Гадаргууг шинээр хийх / Нөхөн сэргээх ☐ Гадаргуу элэгдсэн эсэх ☐ Шинэчлэх ☐ Бусад засвар, арчилгаа хийх ☐ Дундрах-дүүргэх гадаргын материалд гадны биет, хог хаягдал байгаа эсэх ☐ Хог хаягдлыг цэвэрлэх ☐ Дундрах-дүүргэх гадарга нь дагтаршсан эсэх ☐ Гадаргууг суллах, сийрэгжүүлэх ☐ Савлуур, гулсуур хөдөлгөөн ихтэй тоглоомын дундрах-дүүргэх гадаргуу тарж алга болсон эсэх ☐ Гадаргууг суллах, сийрэгжүүлэх, нөхөх <p>Ус зайлуулах</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Тоглоомын талбай болон хөдөлгөөн ихтэй гулсуур, савлуур зэрэг тоглоомын доорх газар ус тунаж тогтохоос сэргийлэгдсэн эсэх ☐ Ус зайлуулах суваг, шуудууг сайжруулах ☐ Бусад засвар, арчилгаа <p>Аюул</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Тоног төхөөрөмж дээр ямар нэг хурц үзүүр, ирмэг, булан байгаа эсэх ☐ Гээгдсэн, алга болсон, эвдэрсэн таглаа, холбогч байгаа эсэх ☐ Аюул учруулахуйц цухуйсан хэсэг байгаа эсэх ☐ S дэгээ, сэртгэр болт гэх мэт хувцас тээглэх эрсдэл учруулах зүйлс байгаа эсэх ☐ Нээлттэй хөдөлгөөнт хэсгүүд нь бяцлах, огтлох аюул учруулахааргүй байгаа эсэх ☐ Тоглоомын суурь, зангуу, чулуу, үндэс болон бусад хөлд тээглэх аюул байгаа эсэх 	<p>Тоног төхөөрөмжийн аюулгүй байдал</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Түгжээ, бэхэлгээ нь алдагдсан эсхүл элэглэж муудсан холбоос байгаа эсэх ☐ Түгжээс холбоосуудыг шинэчлэх ☐ Бусад засвар, арчилгаа ☐ Савлуурын гогцоо, эргэдэг тавцангийн холхивч гэх мэт элэгдэж муудсан эсэх ☐ Эд ангийг шинэчлэх ☐ Бусад засвар, арчилгаа <p>Элэгдэл</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Тоног төхөөрөмж нь зэвэрсэн, ялзарсан, хагарсан, цуурсан эсэх (газартай холбогдож байгаа хэсгийг сайтар шалгах) ☐ Тоног төхөөрөмжийн бүрдэл хэсэгт эвдэрсэн, алга болсон зүйл байгаа эсэх (барил, хашлага, хамгаалалтын сараалж, шат, гишгүүр гэх мэт) ☐ Эвдэрсэн хашаа, сандал, тэмдэг байгаа эсэх ☐ Тоног төхөөрөмж найдвартай бэхлэгдсэн эсэх <p>Будаг</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Тоног төхөөрөмжийн будаг нь хагарсан, хууларсан, ховхорсон эсэх <p>Тоглоомын талбайн ерөнхий арчилгаа</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Олс уяг зангидах, савлуурын суудлын дамнуурга дээгүүр давуулах гэх мэт хэрэглэгчийн хийсэн өөрчлөлт байгаа эсэх ☐ Зангилааг тайлах ☐ Тоног төхөөрөмжийг хэвийн байдалд оруулах ☐ Тоглоомын талбай нь модны мөчир, шил, лааз гэх мэт хог хаягдалгүй байгаа эсэх ☐ Тоглоомын талбайг цэвэрлэх ☐ Хогийн сав бүрэн бүтэн эсэх ☐ Хогийн савыг шинэчлэх ☐ Хогийн сав дүүрсэн эсэх ☐ Хогийн савыг цэвэрлэх
--	--

Байнгын хяналт болон ашиглалтын асуудал

- Боолт нь гээгдсэн, таг нь алга болсон, хагарсан гэх мэт эвдэрсэн тоног төхөөрөмж
- Хагархай шил болон бусад хог
- Алдагдсан бэхэлгээ
- Осолд гэмтэл учруулахуйц эвдэрхий зүйлс
- Шавжнаас учрах хохирол
- Гадаргуугийн асуудал
- Дундрах-дүүргэх гадаргуугийн шилжилт
- Нүх, ховхорсон, овойсон хонхойсон гадаргуу
- Хэрэглэгчийн өөрчлөлт (олс уяа гинжийг зангидах, тоглоомын тохиргоог өөрчлөх гэх мэт)
- Нурааж сүйтгэх
- Элэгдсэн, гээгдсэн, эвдэрсэн, алга болсон тоног төхөөрөмжийн хэсэг
- Хугархай мод
- Зэвэрсэн төмөр
- Ялзрал

Нийслэлийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг
ХОТЫН СТАНДАРТ, ХЯНАЛТЫН ГАЗАР

Хан-Уул дүүрэг, 23-р хороо, 17100, Наадамчдын зам
1200, Нутгийн захиргааны цогцолбор байр.

70118030, 70118040

www.standard.ub.gov.mn

Хотын стандарт, хяналтын газар